Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto . . . $6.00
Za pol leta $3.00
Za New York celo leto . $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 24. — ŠTEV. 24. NEW YORK, MONDAY, JANUARY 29, 1923. — PONDELJEK, 29. JANUARJA, 1923. VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

FRANCIJA JE PODVOJILA ČETE V RUHR

Ker je prišlo do novih izbruhov, so podvojili Francozi svojo okupacijsko armado. — Železnice so razorganizirane in promet bo kmalu popolnoma ustavljen. — Stavka železničarjev je povsem uspešna. — Francozi so streljali na demonstrante.

Duesseldorf, Nemčija, 27. januarja. — Ker je postala stavka železničarjev v polni meri učinkovita, so pričeli neprestano prihajati nadaljni oddelki francoskih čet v Ruhr okraj, kjer so zavzeli pozicije v različnih delih doline in tudi na drugi strani Rena. Do jutri zvečer bo najbrž v zasedenem ozemlju dvakrat toliko vojaštva kot ga je bilo prejšno nedeljo.

Kako popolnoma so Francozi že obrožili Ruhr, je postalo jasno tekom noči, ki so francoske čete ustavile neki vlak, namenjen v notranjost Nemčije. Vlak so vlekle štiri lokomotive, ko bi ena popolnoma zadostovala. Ustavljen je bil iztočno od Dortmunda in tri lokomotive so se morale vrniti v zasedeno ozemlje.

Stavka železničarjev je popolnoma uspešna in potniška služba je popolnoma prenehala, z izjemo vlakov, katere prevažajo Francozi. En tak vlak je odšel danes v Pariz, drugi pa v Mainz.

Manjši neredi so se sempatam završili danes zvečer v Ruhr dolini. Francoska kavalerija je preprečila nameravano demonstracijo mladih ljudi v Duesseldorfu ter razpršila demonstrante, ko so se pričeli zbirati. Tekom teh izgredov ni bil nikdo ubit ali ranjen.

Francoske oblasti so informirale dr. Gruetzenerja, predsednika Porenske Prusije, da bodo smatrale njega odgovornim za take manifestacije. Odgovoril je, da je izdal povelja na Nemce, da naj se ne poslužujejo žaljivk napram francoskim četam, da pa se zavzema za manifestacije kot take, pod pogojem, da se omejujejo na cestne parade ter popevanje domoljubnih pesmi.

Vsled tega je razmerje med Grutznerjem ter francoskimi okupacijskimi oblastmi zopet napeto.

Proizvajanje premoga v petek je znašalo v Ruhr dolini nekako dve tretjini normalne produkcije, kot se je izvedelo danes.

Premogarji omahujejo med željo ,da nadaljujejo z delom ter si služijo s tem vsakdanji kruh ter pozivom na stavko, ki je prišel iz Berlina. Malo pa verujejo v obljubo delodajalcev ,da bodo dobivali še naprej svojo plačo v slučaju, da bi zastavkali.

Tukaj se glasi, da je nemški poveljnik v Muensterju zavrnil tisoč mladih mož, ki so pred kratkim zapustili Ruhr dolino, da vstopijo v Reichswehr (državno stražo). Nato pa so postali mladiči tako nemirni in izzivalni, da so bile oblasti prisiljene naložiti jih na vlak ter poslati v Berlin.

Francoske oblasti so izvedele, da so se številni ti mladi ljudje vpisali v brigado, ki se je organizirala v bližini Memela, dočim so odšli nadaljni v Hamburg ter se pridružili železni brigadi Erhardta.

Uslužbenci brzojavnega oddelka poštne službe so poslali k generalu Simonu delegacijo z ultimatumom, ki zahteva odstranjenje vojakov iz brzojavnih uradov. V slučaju, da bi francoski poveljnik ne ugodil tej zahtevi, bodo ti uradniki zastavkali v ponedeljek zjutraj ob devetih.

Koblenz, Nemčija, 27. jan. — Ozemlje krog Koblenza, katero so držale ameriške čete izza uveljavljenja premirja, je bilo danes formalno izročeno Francozom.

Tozadevne cerimonije so bile zelo priproste in z ameriške strani se jih je vdeležil generalni major Henry Allen.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA 'GLAS NARODA', NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

DENARNA IZPLAČILA
V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah.

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:

Razpošilja na sedanje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač na hitro izplačilo najugodnejše.

100 Din. ..	$ 1.20 ..	K 400
200 Din. ..	$ 2.20 ..	K 800
500 Din. ..	$ 5.25 ..	K 2,000
1000 Din. ..	$10.40 ..	K 4,000
2000 Din. ..	$20.60 ..	K 8,000
5000 Din. ..	$51.00 ..	K 20,000

Italija in zasedeno ozemlje:

Razpošilja na sedanje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu, Opatiji in Zadru.

50 lir	$ 2.95
100 lir	$ 5.60
300 lir	$15.90
500 lir	$26.00
1000 lir	$51.00

Za pošiljatve, ki presegajo znesek dvajsettisoč lirov ali pa dvatisoč lir dovoljujemo po mogočnosti še posebni popust.

Vrednost kronam, dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo po ceni onega dne, ko nam dospe poslani denar v roke.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte posebem oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Glavno zastopništvo Jadranske Banke.

(Advertisement.)

DVA PRIZORA IZ ZASEDENEGA OZEMLJA.

Zgoraj vidite francoske vojake v Ruhr okraju, ki stražijo mejo proti severu. Spodaj je prihod francoskih čet v nemško industrijalno mesto. Značilno je, da so francoski vojaki ravnotako ali pa še bolj oboroženi kot so so bili takrat, ko je šlo za res. Ker so kmalo izprevideli, da z nasiljem ne morejo ničesar opraviti, so se začeli vesti bolj kavalirsko, toda Nemec se ne zmeni zanje, če so taki ali taki. V splošnem prevladuje mnenje, da mislijo Francozi zavedno obdržati ruhrski okraj.

Z AEROPLANOM V JUŽNO AMERIKO

Polet iz New Yorka v Južno Ameriko, ki je bil večkrat prekinjen, bo najbrž zaključen v četrtek.

Pernambuco, Brazilija 27. jan. Poročnik Hinton upa, da bo zaključil v četrtek svoj dolgi polet s prihodom v Rio de Janeiro. Njegov aeroplan, SC—II je v dobrem stanju in vsled tega je upravičeno domnevanje, da bo zadnji del potovanja uspešno zaključen.

Trideset dni se je zamudil aeroplan v Parahyba in Cabedello, štiri in in trideset v Trinidad in trideset na Haiti, vse predolgo kot potrebna in to vsled napak, katere je napravil ta ali oni član posadke.

Slaba sreča in zavlačevanja pa so le še povečala javno zanimanje za ta poskusni polet. Ljudsko množico, ki je pričakovala prihoda aeroplana, cenijo listi v Pernambuco na 50,000 do 120,000 ljudi.

Vsaki trenutek tukajšnjega bivanja posadke je posvečen zabavam in cerimonijam vseh mogočih vrst.

PODALJŠANJE BRAZILSKE RAZSTAVE.

Rio de Janeiro, Brazilija, 26. januarja. — Neki predsedniški dekret, ki je bil objavljen včeraj, določa nodaljšanje brazilske razstave do dne 2. julija. Razstava je bila prirejena v proslavo stoletnice brazilske neodvisnosti.

ČETE STRAŽIJO ČRNEGA JETNIKA.

Raleigh, N. C., 26. januarja. — Governer Morrison je poslal včeraj tri oddelke državnih čet v Kinston, da stražijo James Miller-ja, črnca, ki je umoril dobro znanega belega plantažnika, John Suttona.

Za varstvo čet je naprosil solicitor Powers iz Kinstona, potem ko je čul številne pretnje proti črncu v slučaju, da bi bil oproščen.

PARIŠKA POLICIJA PREGANJA KOMUNISTE.

Pariz, Francija, 26. januarja. Pariška policija je izvedla danes pet dodatnih pogonov na glavne stane treh komunističnih in radikalnih organizacij ter na stanovanja dveh komunističnih voditeljev.

Pogoni so bili vprizorjeni, ker išče policija dokaze v zvezi z umorom rojalista Plateau-ja, katerega je ustrelila neka mlada anarhistka, Germaine Berthon. Zaplenila je večje število dokumentov, med temi par takih, ki so prišli v zadnjem času iz Moskve.

POMANJKANJE PREMOGA.

New York, 24. januarja. — V vseh iztočnih državah, posebno pa v New Yorku je pričelo v zadnjih par dneh primanjkovati premoga in tozadevni položaj postaja vedno bolj resen, čeprav si zvezne in državne oblasti prizadevajo spraviti na lice mesta zadostne množine kuriva.

NOVI STOL JE PRIČEL OPRAVLJATI SVOJ GROZNI POSEL.

Uradniki Sing Sing jetnišnice so objavili včeraj, da je bil v noči poprej usmrčen prvi na smrt obsojeni v novem električnem stolu pred kratkim dograjene nove smrtne hiše. Henry Brown, mlad črnec, je plačal s svojim življenjem umor Mrs. Ane Blautstein, ki se je upirala, ko jo je hotel oropati, nakar jo je pobil na tla s težkim železom.

Čeprav velikan po telesu, je bil Brown vendar eden najbolj preplašenih morilcev, kar jih je bilo kedaj nastanjenih v smrtni hiši.

AMERIŠKE ČETE SO V AMSTERDAMU.

Amsterdam, Belgija, 25. jan. — Ameriške čete, ki so bile nastanjene ob Renu izza podpisanja premirja, ki je napravilo konec svetovni vojni, so dospele semkaj danes zjutraj v dveh vlakih.

Belgijci so jih sprejeli z velikim pompom.

BAVARCI SO PRIPRAVLJENI NA VOJNO

Ker pričakuje vlada izgredov, je proglasila v Monakovem vojno stanje. — Delavci pomagajo svojim tovarišem ob Ruhru. — Francoski častniki dobivajo mleko, dočim morajo nemški otroci stradati. — Slepci so se morali umaknitj Marokancem.

Berlin, Nemčija, 28. januarja. — Čete so včeraj in danes zadrževale monarhistično ustajo na Bavarskem, soglasno s poročili, ki so prišla iz Monakova. Bavarski kabinet je proglasil v Monakovem vojno pravo, da kontrolira na ta način nacijonalistične socijaliste, katerim načeluje Adolf Hitler. Revolucijoarno gibanje se bo najbrž pričelo danes, ko bodo skušali pristaši Hitlerja prirediti "strankin dan".

Premogarji v okrajih mehkega premoga na Saškem ter v Zwickau so sklenili opravljati prekurno delo ter pokloniti ves dohodek prekurnega dela svojim potrebnim tovarišem v Ruhr okraju. Če ta pomoč ne bo zadostovala, so pripravljeni dati nadaljnih pet odstotkov svoje redne plače.

Delodajalci v teh okrajih so se dogovorili, da bodo sprejeli na delo premogarje iz Ruhr okraja.

V Zwickau, sreu nemškega okraja mehkega premoga, so pričeli sedaj s podvojenim delom, da nadomeste dobavo premoga iz Ruhr okraja, ki je odpadla vsled francoske invazije.

Francoski armadni častniki v Essenu dobivajo mleko, dočim ne dobivajo nemški otroci nobenega, sogalsno s poročili, katera je dobila nemška vlada danes iz Ruhr okraja.

Pet in dvajset v vojni oslepelih nemških veteranov na nekem posestvu v bližni Duesseldorfa je vrgel neki francoski kvartirski častniki na cesto, da napravijo prostor oddelku Marokancev.

Francoske vojaške odredbe, soglasno s poročili iz zasedenega ozemlja, so še poslabšale zmedene razmere, ki so bile posledica invazije. Nemci pravijo, da so bile uveljavljene nekatere teh odredb v izrecnem namenu, da povzročijo pomanjkanje in bedo.

V poročilu iz Recklinghausen se glasi, da so francoske čete zaplenile 20,000 funtov mesa, kljub preje izdanim francoskim povelјem, ki so prepovedovala taka zaplenjenja.

Francoske vojaške oblasti so zaplenile 315,000,000 mark denarja Hoesch železninarskih in jeklarskih naprav ter oropale s tem nemške delavce zaslužka.

Aretacije in izgoni nemških uradnikov in njih družin se vrše še naprej v vedno večjem obsegu, ne le v Ruhr okraju, temveč tudi v prvotno zasedenem delu Porenske, soglasno s poročili, ki so dospela semkaj. Vsi zastopniki nemške vlade so bili izgnani iz Speyerja in v Treves je bilo proglašeno obsedno stanje. Družine izgnanih uradnikov so prisiljene slediti v teku šestih ali osmih dni.

Vsi listi v Aaiz la Chapelle so morali prekiniti izhajanje za tri dni.

HERMINA SE DOLGOČASI V DOORNU.

Doorn, Holandska, 27. jan. — Prejšnji nemški kajzer Viljem je slavil danes svoj rojstni dan z velikim sprejemom v svojem gradu. Med navzočimi so bili prejšnji kronprinc, princ Ijenrik, vojvodinja iz Brunšvika, nizozemski governer provinee Utrecht ter nizozemski plemenitaši iz okolice s svojimi ženami.

Eden navzočih je informiral poročevalca Associated Press, da je izgledal prejšnji kajzer precej potrt, dočim se je Hermina, njegova boljša polovica, pritožila napram ženskam, da je Doorn strašno zapuščen ter pust prostor, kjer se ona grozno dolgočasi. Prav nič ni prikrivala svoje želje, da se vrne v Nemčijo.

PARIŽANI SE BOJE IZGREDOV

Rojalistična organizacija, ki nasprotuje republiki, se je hitro razširila po premirju. Umor rojalista je pospešil akcijo.

Pariz, Francija, 27. januarja. Policija na konjih in peš je danes celi dan stražila glavne sekcije mesta ter jih najbrž stražila tudi celo noč da prepreči možno rojalistično ali monarhistično ustajo, ki naj bi zaključila Marius Plateau-ja rojalističnega voditelja, katerega je ustrelila neka anarhistka.

Umor Plateau-ja v uredniških prostorih lista Action Francais je vzbudil tako ogorčenje med rojalisti in radikalci, da se boje oblasti spopadov med njimi in par lamentarna skupina je dala odkrito izraza svojemu vznemirjenju radi položaja na neki konferenci, ki se je vršila danes v uradih ministrskega predsednika Poincareja. Dobila je zagotovila, da je storila vlada vse potrebne korake ,da zavaruje mir in red.

Delavske organizacije in socijalisti pa se niso dali pomiriti od optimizma ministrskega predsednika ter so vsled tega organizirali straže v svojih glavnih stanih, ker so se bali nočnih kameletov ali pristašev kralja, to je organizacije, kateri je načeloval umorjeni Plateau. Deset tisoč članov te organizacije v Parizu je zbesnelo vsled umora njih voditelja. Kakšno razpoloženje vlada med temi rojalisti, je razvidno iz prisege, katero mora položiti vsak, ki se hoče pridružiti tej organizaciji.

— Prisegam, da se bom boril proti vsakemu republikanskemu režimu. Republika v Franciji je tuja nadvlada. Pridružujem se delu za zopetno uveljavljenje monarhije ter obljubljam, da mu bom služil z vsemi sredstvi ki jih imam na razpolago.

Brez dvoma so rojalisti zelo napredovali izza sklenitve premirja in prav posebno v poljedelskih okrajih ter v Parizu, kjer so neprestane kritike radi nezmožnosti vlade da izsili od Nemčije plačanje vojne odškodnine ojačile domnevanje, da bo mogoče najti v povratku monarhije neko skrivnostno silo ki bo izpremenila sedanji neugodni položaj. Vsepovsod so se pojavile podružnice kamelotov in sicer s presenetljivo naglico in v svojih številnih spopadih s komunisti so si pridobili kameloti simpatije javnosti, ker predstavljajo nekake nove stražarje proti skupnemu sovražniku.

Ta nacijonalistični duh je tudi privabil na cesto tisoče in tisoče, da opazujejo pogreb Plateau-ja. Ljudske množice sa polnile dve milji dolgo pot med cerkvijo ter pokopališčem, dočim je korakalo pet tisoč vojakov, ki so prisegli na monarhijo za telesnimi ostanki zadnjega mučenika Francije.

Celi dve uri predno se je razvil pogrebni sprevod se je zbralo toliko ljudi v bližini cerkve, da je bilo treba poklicati velik oddelek policije, ki je urejevala promet ter vzdržavala red med ljudsko množico. Le najožji prijatelji Plateau-ja, zastopniki glavnih rojalističnih družin in voditelji kamelotske organizacije so bili pripuščeni v cerkev na temelju posebnih povabil.

Soglasno s splošnim mnenjem je bil pogreb vreden praveatega kralja in noben pogreb predsednika ali prejšnjega predsednika Francije ni prekašal glede učinkovitosti in slovesnosti pogreba tega rojalista.

"GLAS NARODA"

(SLOVENIAN DAILY)

Owned and Published by

Slovenic Publishing Company

(A Corporation)

FRANK SAKSER, President — LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko in Canado	$6.00	Za New York za celo leto	$7.00
		za pol leta	$3.50
Za pol leta	$3.00	Za inozemstvo za celo leto	$7.00
Za četrt leta	$1.50	za pol leta	$3.50

Subscription Yearly $6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA"
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876

ALLIED PRINTING 644 TRADES UNION LABEL COUNCIL NEW YORK CITY

V IMENU DEMOKRACIJE

Iz ozemlja Nemčije, katero so zasedli Francozi, prihajajo lepe novice.

Nekaj jih gre seveda na rovaš nemške propagande, a jedro je najbrž resnično ter kaže Francoze v novi, malo zavidanja vredni luči.

Tako se naprimer glasi, da dobivajo francoski častniki v Essenu mleko, da pa morajo biti nemški otroci, že itak napol sestradani, brez mleka. Lastniki krav ne smejo samo mlesti sednjih, pač pa oskrbe to delo francoski vojaki, ki znosijo nato namolženo mleko v oficirske menaže.

Francoski gizdalinski, parfumirani in z vsemi skrivnostnimi boleznimi oblagodarjeni častniki seveda ne morejo izhajati brez "cafe au lait" to je mlečne kave, a nemški otroci morajo biti brez njega, kajti francoski častniki so predstavitelji demokracije in prostosti, dočim so nemški otroci zalega, katero bi bilo najboljše uničiti.

Kje ste sence Wilsonovih točk?

Na nekem posestvu v bližini Duesseldorfa, kjer so bili nastanjeni nemški vojni veterani, oslepeli v vojni, se je pojavil francoski kvartiski častnik ter enostavno vrgel na cesto te reveže, da napravijo na ta način prostora maroškim četam, afriškim divjakom, ki so tudi nekaki predstvitelji prostosti in demokracije, vsaj pa mnenju Poincareja ter francoskih špispurgarjev.

Vedno bolj in bolj postaja jasno, da nima francoska invazija Nemčije nobenega drugega namena kot izmozgati deželo ter enkrat za vselej uničiti vsako upanje na ekonomsko okrepitev Nemčije.

Vse to seveda vrši pod krinko iztirjanja nemogoče in smešno visoke vojne odškodnine in francoskih mogotcev ni prav nič sram svojega početjanja.

V nekem drugem kraju so francoske čete na povsem nepostaven in rokovnjaški način zaplenile 20,000 funtov mesa za prehrano francoskih postopačev in pritepencev, čeprav je francoska vlada ob pričetku invazije slovesno obljubila, da ne bo rekvirirala v Nemčiji nikakih živil in da bo preživljala vojaštvo z živili, katero bo pošiljala iz Francije.

Take obljube je dala Francija seveda le v namenu, da nekoliko potolaži javnost v inozemstvu, ki je bila ogorčena vspričo nasilnega in povsem nepotrebnega koraka francoske vlade ter njenih šovenov.

Seveda, tudi francoska drevesa ne bodo zrasla do neba, prav kot niso nemška za časa samotarja v Doornu, in prišel bo čas, ko bo z obrestmi poplačano vsako nasilje, katero izvršujejo sedaj Francozi v imenu pravičnosti, prostosti in demokracije.

Iz Jugoslavije.

Ljubavna drama v Sarajevu.

Kakor smo že poročali, je v Sarajevu poštna uslužbenka Desanka Maljukanović z revolverjem streljala na profesorja Albahari-ja, ki je bil ž njo v intimnih odnošajih, a jo je pozneje zapustil. Po atentatu se je Desanka poizkušala zastrupiti. Prepeljali so jo v bolnišnico, potem pa v zapor. Prof. Albahari je v kratkem ozdravel, Desanko pa so izpustili iz zapora. Proti profesorju je uvedena disciplinarna preiskava.

Posojilo beograjske občine.

Beograjska občina je začela pogajanja z nekim angleškim društvom za posojilo v znesku 700 tisoč zlatih funtov sterlingov na obresti po 7 in pol odstotkov. Občina mora posojilo vrniti v roku 40 let. Anuitete se začno plačevati po dveh letih.

Aretacija ženskega kurirja.

Kakor poročajo beograjske 'Novosti', so jugoslovanske oblasti aretirale neko gospodično na potu v Budimpešto ter zaplenile kurirsko pismo za madžarsko vlado. Ugotovilo se je, da dotična gospodična vrši že 2 leti kurirsko službo med Beogradom, kot centralo razpletene mreže, in Budimpešto. Iz zaplenjene korespondence je razvidno, da razvija Madžarska resno akcijo za odcepitev onega dela Vojvodine od Jugoslavije, kjer se nahaja madžarsko prebivalstvo. V zadevi se vrši stroga preiskava.

Nesreča na zmrznjenem jezeru.

Te dni je šel subotiški ribič Stevan Vrbanić preko zmrznjenega paličkega jezera in na njegovo nesrečo se mu je pričel lomiti led pod nogami. V trenutku je izginil pod ledeno skorjo. Ribiči so opazili prizor in takoj hiteli ponesrečenemu tovarišu na pomoč ter ga z vrvjo izvlekli izpod ledene skorje. Vrbanić je bil zelo opraskan od leda in tako zmrznjen, da je malo upanja, da ostane pri življenju.

Tatvina na pošti.

Pred okrožnim sodiščem v Sarajevu se je vršila kazenska obravnava proti poštnemu asistentu Janku Barbiču, rodom Sloveneu, ki si je glasom obtožbe v zvezi s poštnim kondukterjem Paskiewiczem, po rodu Poljakom, na železniški progi Brod-Sarajevo prisvojil denarno pismo z 20,000 Din. Barbič je bil obsojen na 2 leti, Paskiewicz pa na 3 mesece ječe.

Iz Slovenije.

Tatvine v Zidanem mostu.

Poroča se, da so v Zidanem mostu tatvine vsak dan na dnevnem redu. Te dni je bilo hotelirju Juvančiču iz klavnice ukradena cela polovica teleta. Iz skladišča južne železnice je bilo ukradenih 95 kilogramov usnja, last g. Podvinca iz Radeč. Svetilničar južne železnice B. je bil zasačen, ko je ravno hotel odnesti nekaj steklenic petroleja. Priznal je, da se je že večkrat na ta način okoristil.

Celjani se pritožujejo.

Iz Celja se poroča: Za tujski promet v Celju bi bilo velike važnosti, ako bi bile kavarne pri kolodvoru v zemskem času odprte ponoči do prihoda nočnih vlakov, s katerimi potuje dan za dnevom mnogo tujcev, a so izročeni raznim neprilikam in mrazu, ker tudi na kolodvoru ne morejo najti primernega zavetišča. Kot velik nedostatek se občuti dalje ukinjenje nočne telefonske službe. Mesto šteje vendar z okolico okrog 14 tisoč prebivalcev in ima razna važna industrijska podjetja, a je degradirano v navadno gorsko vas. Pričakuje se od obč. odbora, da v tem oziru stori potrebne korake.

Novo industrijsko podjetje.

Ob državni cesti med Levcem in Celjem je prof. Jošt preuredil svoj dosedanji mlin tako, da more s parnim pogonom zmleti na dan cel vagon žita. S tem je ustreženo zlasti okoliškemu prebivalstvu.

Promocija.

Na zagrebškem vseučilišču je promoviral za doktorja prava Albin Juhart, pomočnik komisarja pogranične policije v Mariboru.

Kraljev dar.

Kralj Aleksander je naklonil sobojevniku pokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja Viktorju Merlaku iz Ljubljane kot božično darilo znesek 1000 dinarjev.

Odlikovanje zaslužnih Matičarjev.

Ob priliki 50letnice "Glasbene Matice" v Ljubljani so odlikovani: Peter Grasselli kot ustanovnik društva z redom sv. Save III. razreda, Fran Drenik kot ustanovnik in Vedral kot najstarejši učitelj Glasbene Matice pa z redom sv. Save V. razreda. Ravnatelj Matej Hubad je prejel, kakor znano, visoko odlikovanje že preje.

Odlikovanje profesorjev.

Z redom sv. Save IV. reda so odlikovani med drugimi dr. Fran Detela, Andrej Senekovič, dr. Anton Breznik, Anton Bartel in Ferdinand Seidl, profesorji v Ljubljani. Z redom sv. Save V. reda sta odlikovana dr. Ivan Grafenauer, profesor v Ljubljani, in dr. Jak. Žmavc, profesor v Mariboru.

Imenovanja v državni službi.

S kraljevim ukazom sta pomaknjena v 8. činovni razred: Matija Kren, pisarniški pristav pri oddelku za notranje zadeve, in Fran Willenpart, pisarniški pristav z naslovom pisarniškega ravnatelja pri predsedstvu pokrajinske uprave. — Imenovani so: sekundarij dr. Aleksander Kuhar za asistenta kirurškega oddelka splošne bolnice v Ljubljani, sekundarija splošne bolnice v Ljubljani dr. Ante Goričar in dr. Anton Cizelj pa za asistenta bolnice za ženske bolezni v Ljubljani. Ciril Erjavec je imenovan za upravnega praktikanta ter prideljen upraviteljstvu splošne bolnice v Ljubljani.

Na dosedanjih službenih mestih so imenovani: višji policijski komisar pri policijski direkciji v Ljubljani Avgust Del Linz za policijskega svetnika, policijska komisarja Karel Pestevšek v Mariboru in Viktor Kokalj v Ljubljani za višja policijska komisarja.

V sodno-pisarniški službi so bili imenovani za kanceliste preko sistemiziranega stanja in brez določenega službenega mesta na dosedanjih mestih oficianti: Anton Močnik pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani, Fortunat Stanovšek pri okrajnem sodišču v Gornji Radgoni, Josip Skrem pri okr. sodišču v Žužemberku, Anton Kogej pri okrajnem sodišču v Velikih Laščah in Mihael Martin Pintarič pri okrajnem sodišču v Radovljici.

Marija Lipovšek je imenovana za provizorno jetniško paznico pri okrajnem sodišču v Celju.

Izpremenba v državni službi.

Višji agrarni zemljemerec Ferdinand Čermak pri pokrajinski upravi v Ljubljani je stalno vpokojen, višji agrarni zemljemerec Albin Zakrajšek v Ljubljani je pa stavljen na razpoloženje kmetijskemu ministrstvu.

Nov častni kanonik.

Dr. Fran Ušeničnik, vseučiliški profesor v Ljubljani, je imenovan za častnega kanonika stolnega kapitlja ljubljanskega.

Promocija.

Zvonko Zemljič iz Slatine-Radenci, je bil na veterinarski visoki šoli v Brnu na Moravskem promoviran za živinozdravnika.

Izpremenba sedeža.

Sedež uradnega živinozdravnika na Vranskem in sedež uradnega živinozdravnika pri politični ekspozituri v Mozirju sta prenešena v Braslovče in združena tako, da tvorijo občine sodnega okraja gornjegrajskega, politična ekspozitura v Mozirju in občine sodnega okraja vranskega v veterinarskem oziru en službeni okoliš. Posli veterinarske in živinozdravniške službe v tem okolišu so poverjeni uradnemu živinozdravniku F. Kultererju na Vranskem, ki se je preselil v Braslovče.

Za slepce kočevskega zavoda.

Iz Ljubljane poročajo: Za vse dobro vneti major Colarič je izročil katehetu F. Bonaču kot božično darilo našim dragim slepcem lepo svoto 10.000 kron, ki jo je iz veliko požrtvovalnostjo nabral v raznih meščanskih krogih, med katerimi so se prav posebno odlikovali: gdč. Minka Ogorelčeva, hči tovarnarja, ter Fran Lavtižar in Josip Turk, posestnika. Ta svota se je primerno porazdelila med slepe kočevskega zavoda.

Pogreša se

44 let stari Franc Kovačič, rodom iz Litije, ki je dne 14. decembra odpotoval od svojega svaka v Mostah pri Radovljici v Ljubljano, da si preskrbi potni list za Švico. Ker se ni več vrnil, domnevajo, da se mu je pripetila nesreča. Imel je pri sebi večjo svoto denarja.

Mrtvo dete v grmovju.

V nekem gozdu pri Zagorju je posestnik Franc Kovač, našel te dni v grmovju truplo novorojenega dečka. Kakor se je dognalo, je neka Marija Judež iz Potoške vasi mati najdenega otroka. Osumljenka pa trdi, da je povila mrtvo dete. Vrši se sodna preiskava.

Zaradi odprave telesnega ploda je bila obtožena pred celjskim okrožnim sodiščem 30 let stara Alojzija Mestinšek, samska delavka v Zbelovski Gorici pri Konjicah. Zaradi soudeležbe pri tozadevnem kaznivem dejanju sta se istočasno zagovarjala pred sodiščem 37letna babica Frančiška Mlinar in 24letni posestnikov sin Franc Javornik. Sodni dvor je pri razpravi obsodil Alojzijo Mestinšek na dva meseca, Mlinarjevo na tri mesece, glavnega krivca Javornika pa, ki je pri tej drami fungiral kot ljubimec Mestinškove, na štiri mesece težke ječe.

SHRANITE TA LABEL

UPORABLJAJTE

MAGNOLIA IN STAR MLEKO

V VAŠI KUHINJI V SVRHO KUHE IN PEKE.

HRANITE LABELNE ZA DRAGOCENA DARILA.

PIŠITE NA KATERIKOLI NASLOV NA DRUGI STRANI LABELNA ZA ILUSTRIRAN SEZNAM DARIL

"Izplača se hraniti labelne".

SHRANITE TA LABEL

Peter Zgaga

Mehika je izgnala papeževega nuncija.

Je že imela vzrok, da ga je.

Tudi v Jugoslaviji bi morali malo gledati papeževemu nunciju pod prste.

* * *

Kar je v Jugoslaviji laškega, nič prida za nas.

In vseeno je, če pošlje k nam svojega zastopnika Mussolini ali pa božji namestnik iz Vatikana.

* * *

Iz Doorna poročajo, da bivši kajzer in njegova žena ne živita kot dva golobčka.

Časopisje pravi, da on ni zadovoljen žnjo.

Po mojem mnenju ni ona žnjim zadovoljna.

Malenkosti kažejo pravo sliko. Časi se izpreminjajo. Ves svet je hotel komandirati, sedaj pa niti ene same ženske ne more.

* * *

Zdravniki, lekarnarji in razni oglaševalci zatrjujejo, da so za človeško telo najbolj potrebna čista čreva.

Prodajajo in priporočajo vsa mogoča sredstva. Nekatera so uspešna, nekatera ne.

* * *

Precej dobro sredstvo je to-le: Če ti želodec dobro ne prebavlja, prečitaj v starokrajskem listu pol poročila o ljubljanskih občinskih volitvah.

Ni zlodej, da bi te ne predrlo.

* * *

Francoski vojaki v Ruhr okraju sami molzejo krave.

To je za Francijo precejšnja degradacija.

Najprej je molzla ponosno Ameriko, sedaj se je pa na krave spravila.

* * *

Na zadnji Slavčevi maškaradi je bilo. Maske popolne v vseh ozirih. Posebno ena je vzbujala splošno pozornost. Nihče ni vedel, ali je moški ali ženska. Za moškega je bila maska malo previtka in predražestna, za žensko malo preveč okorna.

Krog polnoči se ji je pa izpodrsnilo na gladkem parketu. Padla je in zakrilila z nogami po zraku. To je bila njena nesreča.

Od tistega trenuteka naprej so bile le ženske krog nje.

* * *

Časopisje objavlja veliko poročil, ki ne vzbude nobenega zanimanja. Prav lahko bi izostala.

Kot naprimer poročilo: Konferenca v Lausanne se bo izjalovila.

To je ravno tako zanimivo kot če bi poročali: — Neki star človek na Zapadu je umrl.

* * *

Združene države so šle v vojno za velik kapital.

Sedaj pa niti obresti ne morejo skolektati.

* * *

Trocki se je ločil od svoje žene ter se z drugo poročil.

Nasprotniki sovjetne Rusije bodo zatrobili v svet:

Voditelji boljševikov izpreminjajo svojo politiko. Konec komunizma se bliža.

* * *

Listnica.

A. B., Chicago, Ill. — Ne, Lenin še ni mrtev. Ne, Kolumb ni bil rojen v Ameriki. Ne, priseljeniškega komisarja, žal, še niso našli.

OJAKE opozarjamo, da je cena za "Slovensko-Ameriški Koledar" ista za Jugoslavijo kot za Ameriko — 40 centov.

Pošljite nam svoto in naslov svojega prijatelja v starem kraju in poslali mu bomo knjigo naravnost.

Jugoslovanska Katol. Jednota

Ustanovljena l. 1898 — Inkorporirana l. 1901

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki.

Predsednik: RUDOLP PERDAN, 923 E. 185th St., Cleveland, O
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtnin: JOHN MOVERN, 412 — 12th Ave. East, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik.

Dr. JOS. V. GRAHEK, 848 E Ohio Street, N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

ANTON ZBAŠNIK, Room 206 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIČ, 1334 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4523 Washington Street, Denver, Colo.

Porotni odbor.

LEONARD SLABODNIK, Box 486, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združevalni odbor.

VALENTIN PIRC, 780 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARC, 538 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotino uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tikajoče se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljatve naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška spričevala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zglasi tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko vstanovi z 8 člani ali članicami.

Jugoslavia irredenta.

Zaročila se je

Marica Kodričeva, hčerka Nandetova iz Brijij pri Rihembergu, s Franom Kodričem, sinom obče spoštovanega Vekoslava iz Svete Marije Magdalene. Ob tej priliki se je nabral znesek 155 lir za slovensko "Šolsko društvo".

Poskušen samomor.

V tržaško mestno bolnišnico so pripeljali Jolando Zupančič, staro 18 let, stanujočo v ulici Rigutti št. 27. Deklica si je hotela vzeti življenje. V ta namen je zaužila nekoliko kreolina.

16letna Terezija Nicoli, stanujoča pri Sv. Andreju, se je sprla s svojo materjo. To stvar pa si je vzela preveč k srcu ter je zaužila dozo nekega strupa. Prepeljali so jo v tržaško mestno bolnišnico.

Nesreča z revolverjem.

Pismonoša Ivan German, star 24 let, stanujoč na Škorklji štev. 481, se je igral z revolverjem. Pri tem pa se mu je revolver sprožil in krogla se mu je zarila v levo roko. Prvo pomoč je dobil na tržaški rešilni postaji.

Nesreča na miramarski cesti.

V tržaško mestno bolnišnico so pripeljali šoferja Petra Cigoja, starega 33 let, stanujočega v ulici Bonomo št. 3. Šofer je padel z nekega voza na miramarski cesti in si pri tem pretresel možgane.

Zastavo bratovščine sv. Cirila in Metoda,

ki so jo siloma od nesli iz cerkve pri sv. Jakobu v Trstu, je kvesturа čez nekoliko dni vrnila cerkvi. In to s pripombo, da je tudi eden fašistovskih veljakov izjavil, da ne ne vidi na zastavi nič izpodtikljivega. Hvala Bogu! Nevarnost za Italijo je odstranjena!

Oberdankov grob najden?

"Edinost" piše: Že dlje časa sem se slišijo evsti, da se je posrečilo najti Oberdankov grob. Nek poseben odbor, kateremu je na čelu poslanec Banelli, si je vse prizadel, da najde omenjeni grob. Kakor znano, je bil Oberdank pokopan ponoči, z vso previdnostjo, a za grob je znal neki Nemec, ki je tedaj služil kot narednik v Trstu ter nadzoroval pokopavanje. Ta Nemec je svojo tajnost odkril neki ženski, a ta je pred svojo smrtjo pokazala mesto, kjer leži grob, drugi ženski, katera je omenjenemu odboru pomagala pri iskanju groba. Na dotičnem mestu se je pri odkopavanjih, katera so se izvršila, res našlo okostje človeka brez glave in brez sledov kake truge. Ker je bil Oberdank pokopan brez glave, katera je bila poslana na Dunaj, in brez truge, se dá sklepati, da so se našli pravi zemski ostanki Oberdanka.

Smrtna kosa.

V Trnovem pri Ilirski Bistrici je umrl po dolgi in mučni bolezni Josip Prime.

V Podgori je umrla Roza Trdan, mati ondotnega vikarja Hermana Trdana, in sicer po kratki in težki bolezni. Ranjka je vzgojila poleg sina duhovnika tudi dve učiteljici, katerih ena je v samostanu, in enega učitelja, katerega je žalibog pobrala vojna vihra.

V Trstu je umrl po dolgi in mučni bolezni Anton Batič.

V Vipavi je umrla v 81. letu starosti Ivanka Dekleva.

V Trstu je nenadne smrti umrla v svojem stanovanju zasebnica Antonija Žaban, stara 57 let.

V spomin vrlemu možu.

"Edinost" piše: Pred kratkim je zatisnil v Gorici za vedno svoje oči zares vzoren mož, kanonik dr. Ignacij Kobal. Ni bil poznan naši širši javnosti, ker je bil pokojnik skromnega značaja. Mi pa ga imamo v blagem spominu izza tistih usodnih dni, ko so se v Trstu vprvič po vojni vršila posvetovanja za oživotvorjenje. Ko so se glede podlage in oblike skupnega delovanja v novem političnem položaju naše dežele oglašali razni pomisleki z ozirom na predvojne strankarske boje na Goriškem, je pokojni kanonik kot zastopnik narodno-katoliške stranke nastopil z odločno izjavo, polno plemenitega narodnega čuta, za skupnost in enotnost naše politične organizacije za vse ozemlje. Njegove izjave so bile tako pomirjevalne, da so pomisleki stopili v ozadje in je naše politično društvo začelo s svojim novim delovanjem. Udeleženci onega sestanka se gotovo z blagim in hvaležnim čustvom spominjajo onega, za nas zgodovinsko znamenitega trenutka. Še parkrat potem smo videli vrlega moža, ko je prišel med nas z istimi blagimi nameni. Ohranjen bodi dr. Ignaciju Kobalu trajen blag in hvaležen spomin!

Tatovi v čevljarnici.

Neznani storilci so s ponarejenimi ključi odprli ponoči čevljarnico Justine Gaspič v ulici Ugo Foscolo št. 9 v Trstu ter odnesli čevljev v vrednosti 3000 lir.

Harmonike

Ako želite imeti res dobro in trpežno slovensko, nemško ali kromatično harmoniko, obrnite se na znano tvrdko za pojasnilo ali pa pridite osebno.

LUBASOVE

Harmonike vseh vrst imam tudi v zalogi in sem sedaj edini zastopnik teh. Pišite po cenik.

Se vam uljudno priporočam.

Anton Mervar

6921 St. Clair Avenue — Cleveland, O.

VLAHOV

ŽELODČNA GRENCICA

Dela jo in spravlja v steklenice v ZADRU (Dalmacija) od leta 1861

ROMANO VLAHOV

Naprodaj po vseh Lekarnah, delikatesah in grocerijah.

Edini agenti za Združene države.

V. LANGMANN, Inc.

27-29 Sixth Ave., New York, N. Y.

Prosper Mérimée:

Karmen.

(Nadaljevanje.)

Naša četa, ki je sestojala iz osmih ali desetih mož, se je zbirala polnoštevilno le v odločilnih trenutkih, navadno pa sm obili razkropljeni po mestih in vaseh po dva in dva ali po troje. Sleherni izmed nas se je izdajal za kaj: ta je bil kotlar, oni konjski kupec; jaz sem prodajal drobno blago, toda večjih krajev sem se ogibal zaradi tiste nemarne stvari v Sevilji. Neki dan, ali bolje neko noč smo imeli sestanek pod Veherjem. Midva z Dankairjem sva bila prva na licu mesta. On se je zdel kaj dobre volje.

— Še enega tovariša dobimo, — mi je dejal. — Karmen je naredila pravkar sijajno stvar. Omogočila je beg svojemu romu, ki je bil kaznjenec v Tarifi.

Takrat sem že začel umevati ciganščino, ki so jo govorili malone vsi moji tovariši, in beseda — "rom" me je kar presunila.

— Kako? Njen mož? Mari je poročena?

— Da, — je odgovoril, — z Garcijo Enockim, ki je baš tako prekanjen cigan kakor ona. Siromak je bil na galejah. Karmen pa je prežlobudrala kaznilniškega ranocelnika in dobila romu prostost. Oh, ta deklina je vredna, da bi jo odtehtali z zlatom! Dve leti mu je izkušala pomoči, da bi zbežal. A vse je bilo zaman, dokler jim ni prišlo na um, da so nastavili drugega zdravnika. S tistim sta se menda prav naglo sporazumela.

Lehko si mislite, kako me je razveselila ta novica. Garcijo Enookega sem videl kmalu; bil je najgrja pošast, kar jih je oddojilà ciganija, črne kože in še bolj črne duše; tako brezvestnega zločinca nisem spoznal svoje žive dni. Karmen je prišla ž njim; in ko ga je imenovala vpričo mene svojega roma, je bilo treba videti, kako zaljubljeno je streljala name z očmi in kako se je zmrdovala, kadar je Garcija odvrnil glavo. Ogorčen sem bil tako, da nisem govoril ž njo vso noč. Zjutraj smo bili že povezali tovore in se odpravili na pot, kar zapazimo, da nam je tucat konjenikov za petami, Širokoustnim Andalužanom, ki bi bili z jezikom najrajši vse poklali, je padlo takoj srce v hlače. Vse se je spustilo v beg, le Dankair, Garcija in brhak fant iz Eeihe, ki so ga imenovali Zaplato, pa Karmen niso izgubili glave. Ostali so pustili mezge in se porazgubili po rebreh, kamor jim konji niso mogli slediti. Ker nismo mogli rešiti živali, smo brž odvezali tovore, kar je bilo dragocenejših; naprtili smo si jih na hrbet ter poskusili uiti med skalovjem po najhujših strminah. Metali smo cule naprej ter se spuščali za njimi po petah, kakor smo vedeli in znali. V tem nas je sovražnik udobno obstreljeval; tistikrat sem prvič slišal žvižgati krogle, a nisem se dosti menil zanje. Kadar gleda nate ženska, ni kajsi junaštvo, ako se smeješ smrti v obraz. Utekli smo, razen ubogega Zaplate, ki je izkupil kroglo v ledje. Jaz sem vrgel tistikrat culo stran in ga izkušal odnesti.

— Tepec! — je kriknil Garcija name, — kaj nas briga erka? Dotolci ga in glej, da ne izgubiš bombaževih nogavic.

— Pusti ga! — mi je viknila Karmen.

Upehanost me je primorala, da sem ga za hip odložil pod neko skalo. Tedaj se je približal Garcija in mu je izprožil trombačo v glavo.

— Tič bi moral biti, kdor bi ga zdaj spoznal, — je rekel, gledaje mu v obraz, ki je bil razmesarjen po dvanajstih svinčenkah.

Vidite, gospod, takšno je bilo moje prijazno življenje. Zvečer smo se znašli v hosti, onemogli od napora, brez grižljaja hrane, in povrhu še uničeni, ker smo izgubili mezge. A kaj je storil peklenski Garcija? Potegnil je iz žepa karte in ji začel metati z Dankairjem pri luči ognja, ki sta si ga zakurila. Jaz sem ležal med tem znak, gledal zvezde in mislil na Zaplato, ponavljaje si na tihem, da ne bi nič pomaral, če bi bil na njegovem mestu. Karmen je žđela zraven mene in zabrundala zdajpazdaj ter porožljala s kastanjetami. Nato se je približala, kakor bi mi hotela reči nekaj na uho, ter me poljubila dvakrat ali trikrat, čeprav je le malo manjkalo, da se nisem branil.

— Ti si hudiš, — sem ji rekel.

— Da, — je dejala ona.

Nekaj ur je počivala, nato je odšla v Gaucin; drugo jutro zarana je poslala po dečku kozarju kruha. Ves dan se nismo genili nikamor, ponoči pa smo se pomeknili bliže h Gaucinu. Čakali smo, da nam Karmen kaj sporoči. Zaman. Ko se zdani, zagledamo mezgarja; vodil je čedno oblečeno žensko s solnčnikom in majhnim dekletcem, ki se je zdelo njena služkinja. Garcija nam je velel:

— Evo dvoje mezgov in dvoje ženščin, ki nam jih pošlje sam sveti Miklavž; štirje mezgi bi mi bili ljubši. A nič ne de, pobrinem se zanje.

Vzel je trombačo in se spustil proti stezi, skrivaje se med grmovjem. Midva z Dankairjem sva mu sledila od blizu. Ko smo dospeli na streljaj, smo se pokazali ter kriknili mezgarju, naj ustavi. Tudi ženska nas je zagledala; ni se nas ustrašila, dasi bi bila zadoščala v to že naša vnanjost, — ampak zasmejala se je na vse grlo.

— Oh, bedaki! Imeli so me za spodobno ženo!

Bila je Karmen, a tako spretno našemljena, da je ne bi spoznal, če bi bila govorila v drugačnem jeziku. Skočila je s svojega mezga in se nekaj časa tiho pomenkovala z Dankairjem in Garcijo; nato je rekla meni:

— Kanarček, preden te obesijo, se vidiva. Jaz pojdem po egiptovskih opravkih v Gibraltar. Kmalu zveste kaj o meni.

Ločili smo se, potem ko nam je bila nasvetovala kraj, kjer smo našli zavetje za nekaj dni. Ta deklina je bila res angel varuh naše čete. Kmalu nam je poslala nekaj denarja in obvestilo, ki je bilo za nas še dragocenejše: da odpotuje tegaintega dne dvoje angleških milordov po tejintej poti v Granado. Komur je mar, naj se pobrine. Imela sta polne mošnje zlatnikov. Garcija ju je hotel ubiti, a Dankair in jaz sva se uprla. Vzeli smo jima samo denar in uri, pa srajce, ki smo jih bili zelo potrebni.

Gospod, človek postane lopov, ne da bi mislil na to. Zalo dekle vam zmeša glavo, stepete se zanjo, zgodi se nesreča, in hajdi v gore! Iz tihotapca pa se naredi razbojnik, da sam ne ve kdaj. — Spoznali smo, da zaradi tiste zgodbe z milordoma, za nas ni varno okoli Gibraltarja; zato smo se umeknili v Rondsko gorovje. — Nekoč ste mi pravili o Joseju - Mariji; vidite, baš tam sem ga spoznal. Na svojih pohodih je vodil ljubico s seboj. Bila je kaj čedno dekle, pametna, skromna in lepega vedenja; nikoli nobene grde besede, vdanost pa kakšna! . . . V zahvalo je imela ž njim mnogo gorja. Tekel je za vsako deklino, ž njo pa je ravnal grdo in še mu je prišlo katerikrat na um, da se je delal ljubosumnega. Enkrat jo je pehnil z nožem. Nu, ona ga zato ni ljubila manj. Ženske so pač tako ustvarjene, zlasti Andalužanke. Tista je bila ponosna na brazgotino, ki jo je imela na lehti, kakor bi bila najlepša stvar na svetu. In povrhu je bil Jose - Marija tovariš, da si slabšega misliti ne morete! Na nekem skupnem pohodu nas je ukanil tako, da je ostal ves dobiček njemu, nam pa batine in trud. Toda vrnem se k svoji zgodbi. O Karmen ni bilo ne duha ne sluha. Dankair je dejal:

— Eden izmed nas mora v Gibraltar, da poizve, kaj je ž njo; gotovo je pripravila kako podjetje. Jaz bi šel, pa sem preveč znan v Gibraltarju.

(Dalje prihodnjič.)

Zagonetno, toda resnično.

Temnorjava obleka.

Detektiv Dick je ravnokar prišel v svoj urad, ko so mu prijavili nekega gospoda, ki mu je izročil priporočilno pismo policijskega komisarja Wilcoxa.

— Izročitelj tega pisma, — je pisal komisar, — je gospod, ki se imenuje James Fuller. Povedal mi je povest, ki se mi zdi smešna in jaz nimam na razpolago toliko ljudi, da bi jih lahko pogrešal za tak lov. Vem pa, dragi Dick, da se vam ne zdi nobena stvar dosti malo važna in mogoče je, da se boste pričeli zanimati tudi za ta slučaj . . .

Dick si je ogledal človeka, ki je stal pred njim. Bil je slaboten možiček, s plešo, katero je obrobljal le na tilniku šop skuštranih, rdečkastih las. Imel je neobičajno goste in košate obrvi, majhne sive oči in njegovo lice je kazalo številne gube.

— Jaz stanujem v petem nadstropju Birmingham apartment hotela, — je pričel Fuller. — Kadar sedim pri svoji pisalni mizi pri oknu, vidim lahko naravnost v nasproti ležeče okno istega nadstropja Sidney apartment hotela.

— Vi veste, kako mučno je, če ve človek, da ga kdo opazuje. Včeraj popoldne sem zapazil pri oknu nasproti žensko, ki je imela malo osivele lase ter nosila temno-rjavo obleko. Sedela je nepremično pri oknu ter bulila neprestano vame. Nato pa sem zapazil poleg nje glavo moškega, kojega obraz je bil obrnjen proti ženski. Ženska ni niti za trenutek odvrnila svojega pogleda od mene in konečno sem postal tako nervozen, da sem se oblekel ter odšel ven. Vrnil sem se šele potem, ko se je stemnilo, a ko sem danes zjutraj vstal ter se ozrl proti onemu oknu, je sedela ženska še vedno v isti poziciji ter zrla v smeri proti meni. Glava moškega je bila še vedno poleg nje, natančno v isti poziciji kot prejšnji dan.

— Tedaj pa se me je lotil strah in pohitel sem navzdol. Obvestil sem hišnika Sidney hotela, katerega sem našel pred hišo, a on se mi je smejal ter rekel, da se mi je najbrž sanjalo. Nisem pa se mogel ubraniti misli, da je bil izvršen zločin ter sem se takoj nato podal v detektivski urad, kjer so me predstavili komisarju Wilcoxu. Tudi komisar ni smatral moje povesti za resno in konečno me je poslal k vam. Gotovo ne boste smatrali za trošenje časa, če bi pojasnili to zadevo, kajti le na ta način se bom mogel pomiriti.

Detektiv Dick je zrl par trenutkov zamišljeno v obraz Fullerja. Nato pa je prijel za suknjo in klobuk.

— Odvedite me v vašo sobo, Mr. Fuller, — je rekel. — Rad bi se na lastne oči prepričal, če ste videli prav.

* * *

Kakorhitro je dospel v sobo, je stopil detektiv Dick takoj k oknu ter takoj presenečeno vzkliknil. Nasproti ležeča soba je bila polna ljudi, ki so bili očividno strašno razburjeni. Tako hitro, da mu Fuller ni mogel slediti je pohitel detektiv po stopnjicah navzdol, ne da bi čakal na vzpenjačo. Prihrumel je v Sidney hotel, skočil v vspenjačo ter se dal odvesti v peto nadstropje. Iz sobe, v katero je gledal Dick pred par minutami, so ravnokar prinesli dva mrliča.

Poslovodja in zdravnik hotela sta bila še v sobi. Poslovodja je izjavil, da je prišla pred petnajstimi minutami brzojavka za Mr. Wheelerja in ker ni slednji odgovoril na telefonski klic, je šel sam v sobo, da vidi, če je vse v redu. V svoje veliko presenečenje pa je našel Mr. Wheelerja in njegovo ženo mrtva, sedeča pri oknu.

Trupla so medtem preneseli v drugo sobo. Hotelski zdravnik je izjavil, da sta bila oba bolehna in da ne more biti nobenega dvoma, da sta podlegla srčni kapi. Našel ni nikakih znamenj nasilja zastrupljenja, čeprav bi mogla šele obdukcija veljaviti popolno gotovost v tem oziru.

Dick si je ogledal mrtva. Zapazil je, da sta lica obeh sivkasta in da ni v njih ustnicah nobene krvi. Na desni roki moža je našel majhno piko, kot proizvedeno od vbodljaja igle.

Naprosil je poslovodja, naj pokliče hišnika. Par minut pozneje je dobil sporočilo, da je hišnik izginil.

Detektiv je pohitel k telefonu ter naprosil komisarja Wilcoxa, naj pošlje enega svojih uradnikov ter sodnijskega zdravnika.

— Mogoče sem se prenaglil, — je stokal Mr. Fuller, .katerega je obdajal strah, — ko sem domneval, da je bil izvršen zločin. Hotelu sem povzročil nepotrebne zadrege, kajti kot kažejo vsa znamenja, sta oba umrla naravne smrti.

Detektiv Dick pa se ni brigal za ta ugovor Fullerja. Medtem, ko je čakal sodnijskega zdravnika, je naprosil hotelskega zdravnika, naj mu pojasni naravo bolezni, na kateri je baje trpel zakonski par.

— Žal mi je, da vam ne morem dati zaželjenih informacij, — je izjavil zdravnik. — Jaz sem sicer hišni zdravnik, a Mr. in Mrs. Wheeler je zdravil drugi zdravnik, po imenu dr. Miller, ki stanuje v naslednjem bloku. Včeraj popoldne je bil pri obeh. Videl sem, kako je zapustil hotel krog četrte ure, a ne vem, koliko časa se je zamudil. No, ravno sedaj mi je padlo v glavo, da sem videl priti hišnika krog pete ure od Wheelerjvih. Takrat si nisem ničesar mislil, a sedaj, ko je hišnik izginil, se mi zdi stvar omenitve vredna.

Dick si je dal predložiti brzojavko, ki je dospela za Wheelerja, jo prebral ter molče vtaknil v žep.

— Koliko časa je bil hišnik pri vas v službi? — je vprašal.

— Šele en mesec, — se je glasil odgovor. — Vzel sem ga v službo vsled priporočila dr. Millerja.

Medtem pa so že dospeli uradniki, katere je poslal komisar Wilcox. Mestni detektiv se je po premotrenju celega položaja očividno zadovoljil z izjavo hotelskega zdravnika, da ni bil očividno izvršen noben zločin. Po sestavi protokola je odšel. Sodnijski zdravnik pa je moral obljubiti Dicku, da bo izvršil raztelesenje še istega dne. Pregledal je listine, katere je našel v pisalni mizi Mr. Wheelerja. Nato pa je odhitel, da obišče dr. Millerja.

* * *

Dr Miller je stanoval v pritličju neke hiše v sosednjem bloku, ki je bila pred kratkim izpremenjena iz privatne hiše v hišo za samce. Vrata so bila zaprta in na ponovno zvonenje se ni nikdo oglasil. Poleg hiše pa je vodil hodnik na dvorišče in od tam je skočil detektiv skozi odprto okno v stanovanje zdravnika.

Presenečen se je ozrl naokrog. Stanovanje je bilo izpraznjeno, predali prazni in papir je ležal naokrog po sobah. Dr. Miller je izginil.

Ko je stal detektiv Dick zopet na cesti, je potegnil iz žepa brzojavko, ki je bila oddana v Trentonu, N. J. Glasila se je:

— Ali niste dobili prejšnje brzojavke? Ernst Fuller je izginil pred tremi meseci ter pustil za seboj dosti dolgov. Svetujem vam, da razveljavite oporoko. — R. Westheimer.

Dick je odprl bilježnico ter našel naslov, katerega si je zapisal. Bil je naslov Sam Blocksa, enega najbolj znanih odvetnikov v mestu. Odšel je v bližnji brzojavni urad ter poslal brzojavko na R. Westheimerja v Trentonu. Nato se je telefonično prepričal, da je Sam Blocks v uradu ter se odpeljal k njemu.

(Konec jutri.)

MONSIGNOR ERNESTO FILIPPI.

Slika nam kaže papeževega nuncija Ernesta Filippija, katerega je predsednik Obregon izgnal iz Mehike. Mehika, katero marsikdo smatra za nazadnjaško državo, stoji na pametnem stališču, da se zastopnik cerkve ne sme vmešavati v državne zadeve.

Prednost ameriškega državljanstva.

Pred vsem, naturalizirani državljan bi moral imeti pri sreu dobrobit ameriških idealov in ustanov. Ako je temu tako, potem so bremena in dolžnosti državljanstva primeroma lahka stvar. On bi se moral popolnoma zavedati, da je sestaven činitel v naši veliki vladi in da ima besedo pri napravljanju zakonov te dežele. V pravem Amerikancu je zavest poedinca najvažnejši faktor, in zlato pravilo: ravnaj z drugimi, kakor želiš, da se s teboj ravna, je polarna zvezda. —

Volitev potom glasovnice je osnovna pravica ameriškega državljana, in vsaka oseba, ki pridobi državljanstvo potom rojstva ali naturalizacije, bi morala smatrati volilno pravico kot največjo izmed vseh pravic državljanstva in uporabljati ta privilegij razumno in v najboljšo korist za domovino. Sebičnost in osebno korist treba pustiti na stran in državljanske probleme treba pazno pretresati s stališča vseobče koristi za vso deželo, ne pa le koristi za posamezno državo, občino, skupino ali posameznika.

S tem, da mu je bilo podeljeno ameriško državljanstvo, ima naturalizirani državljan vse pravice in predpravice tukaj rojenega Amerikanca; edina omejitev je ta, da ne more biti izvoljen za predsednika Združenih držav.

Naturalizirani državljan sme voliti pri vseh mestnih in splošnih volitvah.

On sme biti izvoljen v javne urade. More biti celo izvoljen v obe zbornici kongresa, ako je bival v deželi določeno dobo, kakor jo zahteva konstitucija.

More dobiti ameriški potni list.

More pridobiti lastninsko pravico do javnega zemljišča. To pomenja, da more dobiti od vlade komad zemlje v onih delih, ki so bili določeni za homesteads, in potem, ko je zadostil pogojem vlade, dobi popolno lastninsko pravico do istega.

V mnogih državah so veljavni zakoni, ki prepovedujejo inozemcem nekatere stvari, glede katerih ni prepovedi za državljane. Vse te omejitve prestanejo, čim postane kdo ameriški državljan, in v vseh stvareh je naturalizirani državljan postavljen na enako stopnjo z državljanom, ki je dobil svoje pravice vsled rojstva v tej deželi.

Mi skušamo napačiti čednost iz napak, katerih se nočemo izneбiti.

"Aleksandrinski vrč" v Zadru in D'Annunzio.

Alberto Riccoboni pripoveduje v tržaškem "Piccolu", da je bil v cerkvi sv. Donata v Zadru med nagrobnimi kamenitimi žarami in grobnicami stekeln, krhek vrč iz 9. stoletja, ki pa so ga morali radi dogodkov skriti. Je to vrč izredne zgodovinske in umetniške vrednosti. Sestavljen je iz mnogih delov, le rahlo spojenih tako, da bi se mogel razbiti ob najrahlejšem sunku. Posebno znamenit je, ker ima napis v grškem jeziku: "Vzemi si zmago!" Ko pa je Gabriele d'Annunzio zapustil Reko in dalmatinsko podjetje, so mu hoteli legionarji pokloniti ta zgodovinsko znameniti vrč. Množica, ki ji je v cerkvi ob obletnici zmage govoril Evgen Coselschi (Kozelski), namestnik poveljnika d'Annunzia, je navdušeno pritrjevala predlogu, da se vrč izroči temu poslednjemu. Uprl pa se je muzej. To pa ne le zato, ker je vrč izredne zgodovinske vrednosti, ampak in posebno tudi zato, ker bi to ustvarilo nevaren precedent, kajti vrč ni last posameznikov, ne države, morveč vsega naroda, vsega civiliziranega sveta. Legionarji so takoj napravili korake pri prefekturi, da bi se jim odstopila ta znamenitost, ne da bi se bili zmenili za odpor muzeja. Brzojavili so tudi podtajniku za umetnine, Sicilianiju. Pa tudi vodstvo muzeja se je obrnilo brzojavno do urada za umetnine v Julijski Krajini s prošnjo, naj ukrene potrebno, da se vrč ne izroči oblasti. Zato so ga spravili na varno. Kako potrebna je bila ta previdnost, je pričalo dejstvo, da so "neznanci" ponoči vdrli v muzej z namenom, dà bi ugrabili znamenito steklo. Naslednjega dne so zadrski legionarji priredili velike manifestacije in s tem odprli svoj namen. Spričo teh dogodkov je poslal Gabriel d'Annunzio podtajniku za umetnine pismo, v katerem je, po primernih patriotičnih besedah seveda, izjačiti za nikak dar nove Italije. Obvil. da noče darov, da noče beraževal je, da gorečnost "mladeničev" vdrla v muzej in zlostavljala čuvaje. On ni kriv na tem. Pil bo nadalje iz svoje čaše iz ljuba.

Tako ostane — pripoveduje Riccoboni — dragoceno steklo shranjeno med zidovi sv. Donata. Ljudstvo mu bo nadalje ljubosumen čuvar. Velikodušni čin legionarjev ostane dokaz zvestobe in ljubeznivosti, ne da bi se bila dotaknila celokupnost muzeja. Sedaj je "aleksandrinski vrč" izročen v popravo izkušenemu izvedencu. Nato se povrne zopet Dalmatincem, vsem Italjanom, in bo ponavljal večno pobudo: "Vzemi si zmago!" In tako bodi! je zaključil Riccoboni.

ZAHVALA.

Podpisani se zahvaljujemo tvrdki Frank Sakser State Bank za vsestransko in dobro postrežbo, posebno pa še za to, ko je nam vse mpodpisanim preskrbela kabine drugega za ceno tretjega razreda, kar dokazuje, da je vsem rojakom širom Amerike znana tvrdka vsled tolikoletnega stika s parobrodnimi družbami v resnici v stanu storiti nekaj za svoje potnike, ter priporočamo tvrdko Fr. Sakser State Bank vsem rojakom, ki nameravajo potovati v stari kraj. — Frank Lončar z družino in Anthony Godeša iz Camden on Gauley, W. Va.; John Šušter iz Forest City, Pa.; Anthony Černivec iz Ely, Minn.;, Florian Poboljšaj iz Breezy Hill, Kans.

(2x 29-1—1-2)

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Cenjenim naročnikom "Glasa Naroda" v državi Ohio naznanjamo, da jih bo obiskal naš potovalni zastopnik

Mr. ANTON SIMČIČ,

kateri je pooblaščen nabirati naročnino za naš list, zatoraj prosimo rojake da mu bodo kolikor mogoče naklonjeni.

Slovenic Publishing Co

Doctor Moy je uspešno zdravil naduho, božjastne napade, padavico, zastrupljenje krvi vsled zaprtja, srčne bolezni, ledične in pljučne bolezni; bolezni v želodcu, glavi ali hrbtu; bolečine v prsih, unete oči, roke, noge ali hrbet; otekline, revmatizem; kožne bolezni, srbečico, ogrce, oslabelost, moške ali ženske bolezni ali slabo kri; brez operacije v najkrajšem času po najnižji ceni.

Urade ure: ob delavnikih: od 9. dopoldne do 6. zvečer.
Ob nedeljah in praznikih: od 9. dopoldne do 1. popoldne.

DOCTOR JIN FUEY MOY
308 GRANT STREET
PITTSBURGH, PA.

RAVNOKAR JE IZŠLA
NAJVEČJA ARABSKA SANJSKA KNJIGA
Najnovejša ilustrovana izdaja
Vsebuje 308 strani.
Cena s poštnino $2.—
SLOVENIC PUBLISHING CO.,
82 Cortlandt Street,
New York City, N. Y.

Kaj vam koristi vaše dnevno delo, ako vas dnevno ne prinese nekoliko bližje onemu času, ko boste lahko uživali udobnost neodvisnosti?

Pričnite šteditи sedaj - da boste neodvisni po dolgih letih težkega dela.

Vaši prihranki so najsigurneje naloženi pri nas, ter se obrestujejo po

4%

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street New York City
Glavno zastopništvo Jadranske Banke.

Knjiga za dolge zimske večere.

Slovensko-Amerikanski
KOLEDAR
za leto 1923

192 strani povesti, poučnih člankov in razprav, pesmi, slik, šale in raznoterosti.

Cena samo 40 centov.

Naročite ga še danes.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
82 Cortlandt St., New York

Dobe se tudi pri zastopnikih Glas Naroda.

SKARAMUŠ

Spisal **Rafael Sabatini.**

Za "Glas Naroda" poslovenil G. P.

10 (Nadaljevanje.)

Malo je manjkalo, da se ni vrgel med oba nasprotnika, da ni protestiral proti temu spopadu ter ga preprečil. Zdravi nagon, katerega je imel, pa je ustavila zavest, da bi bilo vse njegovo prizadevanje brezuspešno. Da pomiri samega sebe, se je oprijel prepričanja, da ne bo mogel biti boj posebno resen. Če je zavest časti prisilila Filipa prekrižati meč s človekom, katerega je udaril v lice, je tudi izvir M. de la Tour d'Azyrja silil slednjega, da ne poškoduje preveč tega neizvedenega mladeniča, katerega je tako strašno razžalil ter provociral. Markij je bil koncem konca vendar mož časti. Nobenega drugega namena ne more imeti kot dati dobro lekcijo. Mogoče bo ta lekcija strega, a nasprotnik bo najbrž ostal živ, da si jo zapomni. Andre-Louis se je krčevito oprijemal te tolažbe.

Jeklo je udarilo ob jeklo in moža sta se spopadla. Markij je nudil svojemu nasprotniku le ozek rob svojega telesa. Kolena je imela skrčena, izpremenjena v prožna vzmeta, dočim je stal M. de Vilmorin na svojih okorenelih nogah ter izpostavljal celo telo nasprotniku.

Spopad je seveda trajal le malo časa. V svoji mladosti se je naučil Filip sukati sabljo kot vsak mladenič iz njegovih krogov. Vsled tega je poznal vsaj osnovne pojme tega, kar so pričakovali od njega. Kaj pa naj mu pomagajo, ti osnovni pojmi? Trikrat sta se spoprijela ter ločila in četrtič se je nagnil markij brez vsakega vidnega napora naprej ter pognal ostrino svojega meča skozi bistvene organe mladega moža.

Andre-Louis je skočil naprej, ravno ob pravem času, da vjame svojega prijatelja pod pazduho. Ker pa je bilo telo pretežko, je sam omahnil z Vilmorinom vred na vlažno šoto, ki je pokrivala tla. Glava Filipa je slonela nepremično na levem ramenu Andre-Louisa in kri je bruhala iz grde rane, napajajoča obleko ubogega dečka.

Prepadlega obraza ter stisnjenih ustnic se je ozrl Andre-Louis v lice M. de la Tour d'Azyrja, ki je obstal na mestu ter zrl na delo svojih rok z resnim zanimanjem, ki pa ni kazalo nobenega kesa.

— Ubili ste ga! — je vzkliknil Andre-Louis.

— Gotovo.

Markij je obrisal ostrino svojega meča s svojim finim, svilenim robcem. Ko je vrgel robec na tla, je rekel:

— Imel je, kot sem mu povedal, navaren dar zgovornosti.

Obrnil se je od Andre-Louisa, ki je še vedno klečal na tleh ter podpiral umirajoče telo prijatelja, ko ga je poklical glas mladega moža.

— Pridi nazaj, ti strahopetni morilec ter si zagotovi svojo varnost s tem, da umoriš še mene.

Markij se je obrnil in njegovo lice je kazalo srd. Zadržal pa ga je M. de Chabrillane. Čeprav je dejanski pripomogel k temu dejanju, je bil vendar nekoliko vznemirjen, ko je bilo dejanje v resnici završeno. Ni imel želodca de la Tour d'Azyrja ter bil razventega tudi dosti mlajši.

— Pojdiva, — je rekel. — Dečko besni. Bila sta prijatelja.

— Ali si slišal, kar je rekel?

— Tega ne more zanikati niti on, niti vi, niti noben drugi človek, — je rohnel Andre-Louis. Vi sami, gospod, ste mi sedaj pojasnili vzrok, zakaj ste ga umorili. To ste storili, ker ste se ga bali.

— In če bi bilo to resnično, kaj potem? — je vprašal veliki gospod.

— Vi še vprašujete to? Ali ne razumete pod življenjem in človečanstvom res ničesar drugega kot elegantno nositi suknjo ter lepo lasuljo — ter se posluževati orožja proti dečkom in duhovnikom? Ali nimate nobene pameti, da razmišljate z njo, nobene duše, da jo vprašate za svet? Ali vam je res treba povedati, da je strahopetnost ubiti stvar, katere se človek boji in dvakrat strahopetno ubijati na tak način? Če bi ga bili zabodli v hrbet z bodalcem, bi vsaj pokazali pogum svoje podlosti. To bi bila podlost brez vsake krinke. Bali pa ste se posledic takega dejanja, čeprav ste mogočni. Vsled tega ste skrili svojo strahopetnost pod pretvezo dvoboja.

Markij se je oprostil roke svojega nečaka ter stopil korak naprej, držeč pri tem svoj meč kot pasji bič. De Chabrillane pa ga je zopet zadržal.

— Nikar, nikar, Gervais. Pusti ga, za božjo voljo.

— Naj le pride sem, — je divjal Andre-Louis. — Naj završi svojo strahopetno delo ter si prihrani plačilo, katerega je deležen strahopetec.

De Chabrillane je izpustil svojega sorodnika. Prišel je posinelega obraza ter žarečih oči, ki so zrle na mladiča, ki ga je tako nesramno razžalil. redi poti pa se je ustavil. Spomnil se je naenkrat odnošajev, ki so soglasno z ljudsko vero obstajali med tem mladim človekom ter gospodarjem Gavrillaca ter dobroznane naklonjenosti, katero mu je de Kearcadiou vedno izkazoval. Mogoče je spoznal, da bo stavljen pred dilemo, če bo tiral stvar še nadalje. Stavljen bi bil pred alternativo, da prelije nadaljno kri ter se obenem odtuji Kercadio-ju ob času, ko je bilo prijateljstvo tega gospoda zainj večjega pomena ali pa se umakne s takim poslabšanjem svojega ugleda, da bo njegova avtoriteta v okraju resno trpela.

Naj je bil stvar taka ali taka: — dejstvo je, da se je ustavil. Žaničljivo je zamahnil z roko ter odšel s svojim nečakom.

Ko je prišel gostilničar v spremstvu svojih ljudi, je našel Andre-Louisa, ki je držal v svojih rokah mrtvo truplo prijatelja ter šepetal v njegovo gluho uho, ki se je skoro dotikalo njegovih ustnic:

— Filip! Izpregovori, Filip! Ali me ne čuješ? Sveta nebesa, Filip!

Na prvi pogled so videli vsi, da ne moreta pomagati niti duhovnik, niti zdravnik. Obraz Filipa je bil bled, napol odprte oči so bile osteklenele in na odprtih ustnicah je stala krvava pena.

Napol oslepel od solza se je opotekal Andre-Louis za njimi, ko so odnesli truplo v gostilno. V mali sobi v prvem nadstropju je pokleknil poleg trupla svojega prijatelja, prijel njegovo roko v svoji obe ter prisegel, da bo plačal markij zasluženo ceno za svoje dejanje.

— Tvoje zgovornosti se je bal, Filip, — je rekel. — Če ne bom mogel najti praviee za to dejanje, naj bo vsaj brez koristi za njega. Stvari, katere se je bal v tebi, naj se boji tudi v meni. Bal se je, da bo tvoja zgovornost pregovorila ljudi, na škodo takih, kot je on sam. Tvoja zgovornost jih bo pregovorila. Tvoja zgovornost in tvoji argumenti bodo moja dedščina po tebi. Napravil jih bom svojim lastnim. Pri tem ne pride prav nič vpoštev, če ne verujem v tvoj evangelij prostosti. Poznam ga, — slehrno besedo. To povsem zadostuje za najin skupni cilj. Če se bo izjalovilo vse ostalo, bodo našle tvoje misli izraza v mojem živem jeziku. Na ta način bova preprečila njegov podli načrt, da zaduši glas, katerega se je bal. Nič mu ne bo koristilo, da ima tvojo kri na svoji duši. Oni glas v tebi bi nikdar niti napol tako neumorno ne zasledoval njega in vse njemu enake kot ga bo v meni, — če se izjalovi vse drugo.

To je bila razveseljive misel. Pomirila ga je ter skoro pregnala njegovo žalost. Pričel je šepetaje moliti. In nato se mu je treslo srce, ko je pomislil, da je šel Filip, mož miru, skoro duhovnik, apostol krščanstva, k svojemu Stvarniku z grehom srda v svoji duši. To je bilo strašno, a Bog bo gotovo spoznal upravičenost onega srda. V nobenem slučaju — in naj si razlaga človek Božanstvo kot hoče, — pa ni mogel ta greh odtehtati ljubezni in dobrote, katero je Filip vedno izvajal, plemenite čistosti njegovega velikega srca. Andre-Louis si je mislil, da ni koncem konca Bog kak francoski veleplemenitaš.

(Dalje prihodnjič.)

O slavnem zdravniku Pasteurju.

Francoska in druga kulturna središča so pred kratkim proslavljala stoletnico rojstva velikega učenjaka Louisa Pesteurja, čegar ime beležijo naraoslovne vede na posebno častnem mestu. Po svojih izumih in naukih je postal kemik Pasteur neprecenljiv dobrotnik človeštva. Primerjajo ga pogostoma s Krištofom Kolumbom.

V šolah nemškega duha smo ga komaj spoznali po imenu! — In vendar je genialni Pasteur pred komaj petdesetimi leti s svojo vztrajnostjo in bistroumnostjo tako globoko prodrl v tajnosti narave, da nam je razkril ogromen nov svet, ki je za blagor in obstoj človeka izvanredno važen.

Ta novi, Pasteurjev svet, ki nav sedno in povod obdaja, obstoja iz najdrobnejših, nam nevidnih živih bitij, brezštevilnih vrst in rojev gljivic, cepljivk, — plesni, močelk itd., ki jih imenujemo mikrobe, to je mala bitja. Ti mikrobi so najbolj potrebni sotrudniki in pomočniki rastlin, živali in tudi človeka, ker brez njih bi niti ne moglo obstojati nobeno živo bitje na tej zemlji. Mikrobi so nam torej v večji meri dobri prijatelji nego strašni sovražniki. Seveda ko govorimo o teh drobnih živih stvarcah, mislimo navadno le na one redkeje, človeškemu zdravju in življenju škodljive mikrobe, ker pozabljamo ali se sploh ne zavedamo, kako se mati narava pridno poslužuje za tolika vsakdanja opravila v svojem ogromnem gospodarstvu še drobnih bitij. In prav to novo spoznanje o neprecenljivem pomenu mikrobov v vesoljnosti, je obrodilo že najlepše sadove ravno po zaslugi Pasteurja; on je gradil svoje nove nauke na neporušene temelje preizkušnje in jih razvil do popolnosti, da še dandanašnji veljajo njegova načela, postopanja in izkustva, ki tvorijo ravno podlago za vedno napredujoče znanstveno raziskovanje v prid človeštva.

Titansko delo francoskega velеuma naj pojasnijo sledeče vrste.

Ko je zaslovel mladi kemik Pasteur po svojih prvih delih, so mu poverili vodilno mesto na visoki šoli v Lille. Tam je marljivo proučeval pri velikih vinarskih obratih proizvajanje vina in octa potom vrenja in kisanja. Ob tej priliki je kmalu spoznal, da se tako naravno vrenje nikakor ne vrši po naukih kemije, kakor je to bil proglasil nekaj let poprej sloveči nemški kemik Liebig s svojo razkrojno teorijo; — ampak da je tako vrenje pravi življenski pojav, namreč delo nekih živih glivic kvasovk, ki se dajo vseléj ob takih prilikah najti s primernim povečalom; o teh se je dotedaj mislilo, da so le nepotrebni in slučajni gostje. S tem naukom o živem vrenju vina in ravno takem kisanju octa ter z odnosnimi dokazilnimi poizkusi pa je zadel Pasteur ob odločno nasprotovanje starejših tovarišev, ki so še vsi slepo prisegali na Liebigovo avtoriteto in njegovo kemično teorijo. Sam Liebig, vprašan za mnenje, ni smatral tekom celih deset let Pasteurja za vrednega, da bi mu sploh odgovoril. Tako je bilo takratno znanstvo napram novim odkritjem nepopustljivo. Tem rajše pa so upoštevali razni obrtniki nove nauke, ker so jih skrbno prirejeni poizkusi prepričali, kako važne so gljive kvasovke za njihovo obrt in kako sta celo njihova reja in nega otrebni.

Pasteur pa ni nehal z nadaljevanjem svojih poizkusov v trdni veri, da je na pravi poti. Tedaj pa je obstal ob težkem vprašanju: odkod te glivice, ki povzročajo vrenje, kisanje in kvašenje? Na to je trebalo najti jasen odgovor, da končno izgine vsak dvom o pravem pomenu glivic. Ker če bi te kali, ki so vendar živa bitja, nastajale iz kake nežive snovi, potem bi ne mogle biti ne začetek, ne vzrok in niti ne pogoj vrenja, ampak bi bile le proizvod in posledica tega vrenja. Taka ugibanja Pasteurja so se zdela uenjakom v Parizu tako drzna in nesmiselna, da so se jih ustrašili celo njegovi najboljši prijatelji; vlada mu je odklonila vsako podporo, in akademik Guerin je pozval Pasteurja kar na dvoboj, češ da se Pasteur norčuje iz akademije znanosti. Ti ugledni modrijani sicer niso več verjeli starim bajkam, da miši nastajajo tudi iz pšenice in škorpijoni iz bosiljka, zmlętega med opekami, ali glede mikrobov so rajši priznali njih "samosvoje porajanje" iz nežive tvarine, nego teorijo o živem vrenju.

Ali odkod prihajajo glivice, ki razkrajajo tvarine? Po dolgih poskusih se je slednjič Pasteurju posrečilo odgovoriti z nepobitnim dokazom, da se glivice kvasovke nahajajo v obilici v zraku in dokler je onemogočeno njihovo vplivanje na katerokoli razkroljivo tekočino potom primernega segretja in nepredušnega začepljenja posode, da ostane dotlej dotična tekočina trajno neizpremenjena. To je bistvo takozvanega pasteurizovanja vina, mleka, konzerv itd.; je izpodbilo tudi vsako domnevanje o samosvojem porajanju živih bitij iz nežive tvarine. Tako je Pasteur dosegel tudi znanstveno priznanje svoje teorije o živem vrenju, kisanju in kvašenju, in končno utrdil važno naravoslovno načelo, da vsako živo bitje nastaja le od enakih živih roditeljev.

Bilo je leta 1865., ko je grozilo zelo razviti francoski sviloreji vsled naraščajočih bolezni sviloprejk popolno propadanje; zaman so razpisavale vlade raznih dežel bogate nagrade za iznajdbo uspešnega leka proti takim škodam, zaman so klicali učenjake na pomoč. Spomnili so se tudi Pasteurja, ki se je pa dolgo obotavljal, ker še nikdar ni imel sviloprejke v roki. Nazadnje se je pa le dal preprositi, zapustil je svojo vseučiliško stolico in se je preselil z rodbino v hribe, kjer je v samotni bajti v Sevena skoraj tri leta proučeval to vprašanje. In res, kmalu je izteknil vzrok te bolezni v plesni, ki se polagoma razvije v vseh oblikah omenjene koristne žuželjke. Ko je bil s časom iztuhtal tudi način zdrave sviloreje in je ravno sestavljal končno poročilo o vsem, ga je zadela leta 1868 — kap. Ganljivo je poročilo njegovega življenjepisca Monbarto, kako se je Pasteur boril s smrtjo tekom 14 dni in medtem še narekoval soprogi svoje znanstvene zaključke. . . Sviloprejci so se takoj poprijeli Pasteurjevih predlogov za rešitev svoje obrti, ali znanstveniki le še niso bili zadovoljni. Pričakovali so pač nekaj drugega nego tako rešitev, ki je spominjala na Kolumbovo jajce, namreč: — Uporabljaj za sviloprejko jajčka le onih metuljev, v katerih ne najdeš z drobnogledom mešičkov plesni. — Čim je Pasteur za tem nekoliko okreval, je odpotoval v naše kraje, pozvan v Vilo Vicentino na Goriškem, kjer je hiralo tudi ogromno sviloprejstvo avstrijskega dvora. Tu je tekom leta dosegel na podlagi svojih naukov tako bogato letino žide, da mu je avstrijska vlada podelila razpisano nagrado 10.000 goldinarjev za rešitev sviloreje, medtem ko so učenjaki na Francoskem dalje stikali za uspešnim lekom proti onim boleznim.

Svoje pridobljeno bogato izkustvo in znanje o življenju in delovanju mikrobov na raznih poljih je vporabil neumorni Pasteur po srečni slutnji tudi za preiskovanje živalskih kug, ki so takrat pogubno razsajale na — Francoskem. Spoznavši, da so povzročene najhujše teh bolezni, kakor vranični prisad, kurja kolera in prašičja rdečica, vsaka po svojevrstni glivici cepljivki, je genialni Pasteur izledil po marljivem preiskovanju presenetljivo dejstvo, da se strupenost mikrobov izdatno ublažiti, in da žival, cepljena s takim ubljažljivim okužilom, pridobiva tudi brez kake nevarnosti zadostno odpornost proti vsaki istovrstni novi okužitvi. Torej slično, kakor je sto let poprej učil Jenner uspešno cepiti človeka proti kozam se je posrečilo Pasteurju cepiti tudi zdrave domače živali proti raznim nevarnim boleznim. S temi svojimi izumi v prilog živinoreje je rešil Pasteur ogromno množino domačega blaga vse do današnjih dni; verjetno je, da ni oretirával neki njegov prijatelj, ki je Pasteurju zagotavljal, da so taki izumi poplačali Francoski vso vojno odškodnino pet milijard zlatih frankov iz leta — 1872.

Ali Pasteur tudi na stara leta ni miroval; svoje bogate izkušnje je uporabljal še za proučevanje in zdravljenje pasje stekline, ki je takrat tudi človeka silno ogrožala. Dasi ni našel povzročevalca te strašne bolezni — še dandanes ga ne poznamo — mu je uspelo potom vbrizgavanja posušenega mozga kuncev, cepljenih s steklino, rešiti skoraj vsako ugriznjeno žival. Žal, da se mu to ni posrečilo takoj pri prvih poizkusih pri človeku; zavistni njegovi nasprotniki so vprizorili radi prvih njegovih neuspehov na človeku gromno gonjo zoper Pasteurja. Vsak drugi bi bil takrat odnehal, a on je nadaljeval svoje poizkuse na živalih, dokler se mu ni posrečilo rešiti leta 1885. prvikrat tudi človeka od stekline. Od tedaj dalje so začeli ustanavljati po mnogih mestih posebne Pasteurjeve zavode proti steklini, kjer se posreči skoraj vselej rešiti ugriznjenega človeka, če ta le ni preveč odlašal s pribodom v zavod.

Kako sijajne in blagodejne uspehe so rodila vsa ta razkritja o živih kaleh med tem tudi drugje, nam priča značilno pismo slavnega angleškega kirurga lorda Listerja, leta 1874 Pasteurju: — Ker dvomim, da čitate Zapiske britanskih kirurgov, vam sporočam, da delujem že deveto leto v smislu antiseptične ali protignilobne oskrbe ran in se torej najsrčneje zahvaljujem vam, da ste z vašimi preiskovanji dokazali, da je tudi izvor gnojenja ran iskati le v živih kaleh. Po vaših naukih sem dovršil in izdelal antiseptično metodo v kirurgiji. —

Tako je ustanovitelj moderne kirurgije, sloveči in slavni lord Lister iz lastnega nagiba in svojeročno preskrbel Pasteurju najsijajnejše znanstveno priznanje, da ima tudi ta smela stroka zdravilstva zahvaliti njemu svojo čudotvornost. Na tak način je veleum Pasteur, začenši s prezirano vinsko glivico dosledno in vztrajno nastopal leto za letom z novimi poizkusi in dokazi o neprecenljivem pomenu najdrobnejših živih kali za vse življenske pojave narave od kletarstva do živinoreje in svoje delo razvijal je dalje, do najvišje stopnje človeške zmožnosti, do obrambe ogroženega človeka pred razmovrstnim okužnjem.

Po navedenem je umljivo, da prištevajo Pasteurja med največje dobrotnike človeštva. Hvaležni Francozi so mu v čast nabrali 2 in pol milijona frankov; s to svoto ter z velikim darom ruskega carja so šezidali in opremili l. 1888. znameniti Pasteurjev zavod v Parizu, ki je postal prvi bakterijološki zavod na svetu. Tam je našel Pasteur tudi svoje dostojno grobišče v posebni kapelici, nad katero nadaljujejo njegovi učenci, znanstveniki svetovnega glasu svoje delovanje v duhu nesmrtnega mojstra.

Kretanje parnikov - Shipping News

30. januarja:
Berengaria, Cherbourg.

31. januarja:
President Polk, Cherbuorg; Orbita, Cherbourg in Hamburg; Antonia, Cherbourg in Hamburg.

1. februarja:
Mount Clay, Cherbourg in Hamburg.
Chicago, Havre.

3. februarja:
George Washington, Cherbourg in Bremen; Zeeland, Cherbourg; Thyrenia, Cherbourg in Hamburg.

7. februarja:
President Garfield, Cherbourg; America, Genoa.

8. februarja:
Colombo, Genoa; Manchuria, Cherbourg in Hamburg; Wuertemburg, Cherbourg in Hamburg; Thuringia, Hamburg.

10. februarja:
Olympic, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg in Bremen; Finland, Cherbourg in Antwerp; Noordam, Boulogne in Rotterdam.

13. februarja.
Canopic, Cherbourg in Bremen.

14. februarja:
Pres. Adams, Cherbourg; Hannover, Bremen.

15. februarja:
Mount Carroll, Cherbourg in Hamburg; Rochambeau, Havre.

17. februarja:
Pres. Arthur, Cherbourg in Bremen; Giulio Cesare, Genoa; Niew Amsterdam, Boulogne in Rotterdam; Samand, Cherbourg.

20. februarja:
Berengaria, Cherbourg.

21. februarja:
France, Havre; Saxonia, Cherbourg in Hamburg; Orduna, Cherbourg in Hamburg; Pres. Monroe, Cherbourg.

22. februarja:
Mongolia, Cherbourg in Hamburg; Hansa, Cherbourg in Hamburg; Rousillon, Havre.

24. februarja:
Volendam, Boulogne in Rotterdam; Lapland, Cherbourg; Pres. Fillmore, Cherbourg in Bremen.

28. februarja.
Conte Rosso, Genoa; Pres. Van Buren, Cherbourg; Seidlitz, Bremen.

1 marca:
Minnekahda, Cherbourg in Hamburg.

3. marca:
Kroonland, Cherbourg in Antwerp; Pres. Harding, Cherbourg in Bremen.

7. marca:
Paris, Havre.

CUNARD ANCHOR

V JUGOSLAVIJO v 9 dneh.

Vsak torek odpluje eden moških velik par
AQUITANIA ..... 45,647 ton
MAURETANIA ..... 30,704 ton
BERENGARIA ..... 52,022 ton

Razkošne kabine tretjega razreda z 2, 4, 6 posteljami. Krasne obednice, kadilnice in počivališča. Pokrit promenadni krov. Izborna hrana. Domače udobnosti. Nobene skrbi.

Nobenih posebnih stroškov za to. Glede kart in drugih informacij vprašajte najbližjega agenta v mestu ali okolici. Cunard Money Ordri izplačljivi v Jugoslaviji hitro, varno in zanesljivo.

CUNARD LINE
25 Broadway
New York

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"

Velika Blaznikova Pratika
(s tremi mlatiči.)

Cena s poštnino 20c
25 pratik $3.75
50 pratik 6.50
100 pratik 12.00

Slovenic Publishing Co.
82 Cortlandt Street New York

Dobe se tudi pri zastopnikih Glas Naroda.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"

POTOVANJE V STARI KRAJ IN NAZAJ V AMERIKO.

Iz dolgoletne izkušnje vemo, da potuje zadovoljno samo oni, ki nima nikakih sitnosti s potnimi listi in prtljago in ako potuje z dobrim parnikom. Vse to preskrbimo za vsakega potnika. Posebno vedno priporočamo najboljše parnike, ki imajo tudi kabine v III. razredu.

Ako nameravate potovati v stari kraj, pišite nam; to bo v Vašo lastno korist.

KDOR NI AMERIŠKI DRŽAVLJAN, PA BI RAD ŠEL NA OBISK V STARO DOMOVINO IN BI SE ZOPET RAD VRNIL V AMERIKO, NAJ PIŠE TER MU BOMO DALI VSA TOZADEVNA POJASNILA

Ako želite dobiti
SORODNIKE ALI ZNANCE IZ STARE DOMOVINE.
pišite nam za navodila, ker število priseljencev je omejeno.

Za potne stroške izplačujemo tudi v Jugoslaviji dolarje.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street New York
Glavno zastopstvo Jadranske banke.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"

VELIKI
Kompletni svetovni Atlas

Najnovejša izdaja, z vsemi zemljevidi celega sveta in kazalom.

★

Knjiga je fino v platno vezana, vsebuje 291 strani, velikost 14 palcev dolga in 11 palcev široka.

Cena s poštnino
$4.50

"GLAS NARODA"
82 Cortlandt Street
NEW YORK CITY

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"

NOVI CENIKI GOTOVI!

AKO ŽELITE NAJNOVEJŠO MOŠKO ALI DAMSKO PRAVO ELGIN ALI HAMPDEN URO, PIŠITE PO CENIK. STANE VAS DOPISNICA EN CENT, PA SI PRIHRANITE DOLARJE.

IVAN PAJK 24 MAIN ST. CONEMAUGH, PA.

Praktični Računar

Priročna žepna knjižica, ki ima vse kar je v kupčiji potrebno, še natančno izračunjeno, kakor tudi za izračunjenje obrestl.

Knjižica je trdo vezana, stane
75c

SLOVENIC PUBLISHING CO.
82 Cortlandt Street : New York